

GAZETA W. KRAJSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1 szerokości
przyjmują się tylko w Ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Frankfurt nad Menem, 10 Września z rana. — W tym roku niebędzie miał feryi bundestag, tylko dwa czy trzy posiedzenia zostaną odroczone, aby sobie posłowie wypoczęli. Obiega pogłoska, że król pruski, cesarz rosyjski i cesarz Napoleon widzieć się będą. Król pruski z pewnością tu dziś przybędzie.

Frankfurt nad Menem, 10 Września wieczorem. — Najj. król pruski przybył tu w towarzystwie prezesa ministerstwa pana Bismarka z wielkim orszakiem o godzinie 9 wieczorem i stanął w hotelu rosyjskim rzeźbiście iluminowanym. Król pruski po obiedzie uda się ztąd do Schwalbach w celu odwiedzenia cesarzowej Francuzów Eugenii

Frankfurt, 11 Września. — Najj. Król pruski wyjechał dziś z rana do Ingenheim na powitanie cesarza rosyjskiego i ztamtąd dopiero uda się do Schwalbach. Najj. król wróci wieczorem do Frankfurtu nad Menem i jutro ruszy do Berlina.

Schwalbach, 11 Września po południu. — Najj. król pruski przybył tu dziś po południu o godzinie 3½. Król zabawił u cesarzowej Eugenii godzinę, był potem na kawie u hr. Bernstorffowej i opuścił Schwalbach w towarzystwie hr. Bernstorffa o godzinie 6½. Przed południem przybyła królowa holenderska do cesarzowej Eugenii i zabawi u niej kilka dni.

Kopenhaga, 10 Września. — Kwestya względem uregulowania granicy szlezwickiej jeszcze nie załatwiona. Bluhme domaga się głosowania ludowego. Poseł francuski Dotezas jako doradzca wyjechał z instrukcjami do Wiednia. Deputacye z północnego Szlezwiku tu stanęły i przywiozły adres, aby ich od monarchii duńskiej nieodłączano. Podobne noty przesłali do komisarzy cywilnych niemieckich wielkich mocarstw i do Napoleona.

Sztokholm, 8 Września. — W końcu tego miesiąca przybędzie tu książę Walii. Zaprosił go król szwedzki pismem odręcznym. Rozpoczyna się znów agitacya polska. Demontowicz i Bakunin wrócili tu. Wezwano posła szwedzkiego tu z Kopenhagi.

Londyn 11 Września. — Z Nowego Jorku donoszą pod dn. 3 b. m., że jen. Sherman obsadził Atlante, szczęśliwie się bił pod Macon Road.

— Konwencya w Chicago wybrała Mac Clellana prezesem, Pendletona z Ohio wiceprezesem

— Warownia Morgan poddała się unionistom.

— Bawelna w Nowym Jorku 180.

— W d. 3 b. m. zabrała z sobą policya angielska Müllera w Nowym Jorku do Anglii, ponieważ dalsze poznaki wykrywają w nim mordercę, który zamordował w wagonie jednego Anglika. Miał po nim kapelusze i zegarek, które mu odebrano w Nowym Jorku przy aresztowaniu.

Petersburg 10 Wrześ. — Ruski Inw. ogłasza subskrypcyę na pogorzelców w Simbirsku. Tenże donosi o nowym pożarze w Karsum w tejże gubernii i dodaje, że te pożary złośliwe ręce podkładają i że się szerzą w tej okolicy.

Berlin, 10 Września. — Do gazety wrocławskiej piszą z Berlina: jeżeli jesienne kąpiele cesarzowej Eugenii w Schwalbach roztworzyły szeroko szluzę dla politycznych domysłów, to wiadomość o odwiedzeniu cesarzowej francuzkiej przez króla pruskiego nowej doda podniety do różnolitych kombinacji. Na pierwszą wiadomość o podróży cesarzowej Eugenii do Schwalbach upowszechniło się mniemanie, że nie tak zdrowie jako raczej polityka w tem odgrywa rolę, że cesarzowa z podróży za Ren wiąże osobiste zamiary zbliżenia się do rosyjskiej cesarskiej rodziny i zawarcia przyjaźni między Paryżem a Petersburgiem. Teraz kiedy dowie-

dziano się o wizycie króla pruskiego do cesarzowej Eugenii, nieomieszkanio Prusy przedstawiać jako trzecie w tym związku i jako dojrzewanie projektu, którym się głównie zajmowali pp. Manteuffel i Bismark. Być może, iż w tem nieco prawdy się mieści i że to nie będzie się podobalo w Wiedniu i Anglii. Tymczasem inni nie przywiązują do tego tak wielkiej wagi, bo z powodu kwestyi polskiej między Francją i Rosją panuje wielkie rozdwojenie i potrzeba wiele na to czasu, aby się one zgodziły. Co się zaś Prus tyczy, uznają one, że zachowanie się Francji i Rosji przyczyniło się głównie do pomyślnego wypadku w sprawie szlezwicko-duńskiej. O przymierzu atoli z niemi jeszcze mówić nie można i niemasz powodu. Wtenczas dopiero możnaby podobne uczynić przypuszczenie, gdyby w rzeczy samej przyszło do nieporozumienia z Anglią i Austrią. W tej chwili domysły są jeszcze zawczesne.

— Volks Z. pisze o polskim procesie, że jeżeli powstanie w Kongresówce było przygotowaniem przeciw Prusom, powinien też Langiewicz jako główny przywódzca powstania zasięść na ławie oskarżonych. Prawdą jest tymczasem, że prokuratorya ma prawo wyłączne do oskarzania. Gdyby stanął Langiewicz przed sądem, a sąd nawet miał przekonanie o jego winie, nie mógłby go pociągnąć do odpowiedzialności dopóty, dopóki by prokurator go nie oskarżył. W przypadku nieoskarżenia go, mógłby być słuchany jako świadek, jeżeliby nie odmówił świadectwa. Trudno pojąć, czemu go jako głównego przywódcę ani nie oskarżono ani na świadka nie podano. Langiewicz jest teraz więźniem stanu austriackim. Gdyby rzeczywiście powstanie przeciw Rosji tylko było przygotowawczem przeciw Prusom, przeto i przeciw Austrii byłoby z równą konsekwencyą. Mimo to widzimy, że tak się rząd austriacki nie zapatruje. Rzuciłoby więc przesłuchanie Langiewicza nie małe światło na całą sprawę i na główny argument oskarżenia.

— Gazeta kolońska pisze z Poznania pod dn. 8 b. m., że rzeczą jest pewną, iż naczelny dowódzca 4 korpusów generał Werder z końcem tego miesiąca otrzyma inne przeznaczenie, ponieważ w poznańskim panuje najzupełniejsze bezpieczeństwo. W skutek zapasów policji z agitacyami polskimi wychodzą teraz na jaw całe szeregi starć kompetencyjnych. I tak nie jedna sprawa wytacza się przed sąd z powodu postępowania policji w niektórych przypadkach np. zniszczenia ogrodu w pewnej wsi pod Srodą, gdzie poszukiwano na próżno broni, z powodu przetrząsań u pana Graeve w Borku przeciw burmistrzowi Rexowi w Koźminie i tym tym podobnych sprawach. Prawo o starciach urzędowych z d. 13 Lutego 1854 wylicza sposoby do uniknięcia pewnych nierégularności służbowych. Postanowienia zaś ministerstwa z ery Schwerinowskiej z dnia 5go Października i 3 Grudn. 1860 ograniczyły tego rodzaju starcia. Zachodzi pytanie, czyli miano na nie wzgląd lub je uchylono nowszymi instrukcyami nie ogłoszonymi. Jeszcze też nie rostrzygnięto starcia kompetencyjnego w sprawie szamotulskiego deputowanego sejmowego przeciw landratowi Massenbachowi.

— Spodziewani są marszałkowie Canrobert i Forey na manewra w Berlinie.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 9 Września. — Moskale odbyli tu znów naradę, wielu jeszcze mają powiesić Polaków, a wielu wywieść na Syberyę. Pozostali napominają w Dz. Warszawskim, aby pilnie odwiedzali dolinę szwajcarską i przysłuchiwali się tamecznej muzyce z Polaków złożonej, bo obowiązkiem każdego patryoty mieć litość i nieopuszczać swoich ziomków. Jak głęboko więc sięga po patryotyzm i litość ów organ moskiewski, a pomija szubienice i Sybir!

Warszawa, 7 Września. — Dz. Warsz. ogłasza dalsze dokumenta z czynności tak zwanego komitetu urządzającego. Otóż czytamy dziś następujący:

Wypis z protokołu 20 posiedzenia komitetu urządzającego w Królestwie Polskiem z dnia 11 Lipca 1864 roku.

Nr. 99.

O podziale czynności między członków komitetu urządzającego, na zasadzie art 8 najwyższego ukazu z dnia 2 Marca 1864 r. o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach

W wykonaniu art. 8 najwyższego ukazu o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach, bliższy kierunek czynności komitetu urządzającego powierzony być ma jednemu z stałych jego członków, do którego na tej zasadzie należeć będzie, po porozumieniu się

z prezesem komitetu, mianowanie, translokowanie i uwalnianie prezesów komisji spraw włościańskich, ich pomocników i komisarzy rewirów, jako też załatwianie innych czynności, należy do samego komitetu. W myśl tegoż samego artykułu do atrybucji komitetu urządzającego, należy: urządzenie pod bliższym jego kierunkiem do wykonania szczególnych czynności, mieszanych kompletów, złożonych z jednego lub kilku członków komitetu, z urzędników rozmaitych władz i z innych osób zasiadających w charakterze biegłych.

Zamieszczone poniżej objaśnienie przekonywa, że w zastósowaniu się do powołanego artykułu ukazu ustanowiono już dotąd kilka komisji przy Komitecie urządzającym, kierunek zaś czynności komitetu, do daty ostatecznego uzupełnienia składu komitetu, podzielony był w myśl art. 8 ukazu, między 2 członków, tj. senatora Arcimowicza, któremu poruczono korespondencje co do prośb do komitetu zanoszonych i na księcia Czerkaskiego, na którego włożony był obowiązek kierowania innymi czynnościami i przeznaczania osób do komisji włościańskich.

Obecnie gdy skład komitetu urządzającego został zwiększony o czterech członków, wypada na zasadzie ukazów z dnia 2 Marca r. b. zająć się dalszym rozwinięciem tych ukazów i spełnieniem wszystkich czynności wypływających z wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach, a nadto okazuje się możliwym, powierzenie kierunku czynności komitetu, temu z jego członków, którego by nie obciążały bezpośrednio obok tych czynności, żadne inne obowiązki.

I. Pod nr. 2 protokołu pierwszego posiedzenia komitetu urządzającego z dnia 26 Marca 1864 r. pod względem porządku w wykonaniu prac poruczonych komitetowi najwyższymi ukazami, postanowiono utworzenie dwóch komisji czasowych pod przewodnictwem senatora Arcimowicza, złożonych z kilku członków przez niego wybranych i przedstawionych.

1. Na jedną z tych komisji włożono obowiązek przysposobienia projektu co do sposobu ciągnięcia przez skarbu dochodu z propinacji na gruntach, przechodzących na własność włościan (art. 11 uk. 3 i najwyższy rozkaz zakomunikowany w d. 3 Marca r. b. nr. 580. Przedstawione przez tę komisję projektu znajdują się obecnie pod rozpoznaniem komitetu urządzającego.

2. Drugiej zaś komisji powierzono przygotowanie projektów, a w szczególności:

- a) Instrukcji dla sądów gminnych wiejskich (art. 52 uk. 11go), oraz
- b) przepisów mających na celu zabezpieczenie praw włościan do własności gruntu i dogodności nabytych przez nich na zasadzie nowych ustaw. (Ustęp 3 art. 5 ukazu 4).

II. Z powodu prośb przez włościan wnoszonych, zawierających w sobie domagania się i skargi różnego rodzaju, po większej części na usunięcie z osad, komitet urządzający na szóstym posiedzeniu odbytem w d. 26 Kwietnia r. b. między innymi pod nr. 15 postanowił:

a) Zobowiązać członka senatora Arcimowicza, aby po zebraniu potrzebnych objaśnień, przedstawił swoje uwagi co do sposobu rozpoznawania skarg na oczyszczanie wnoszonych przez włościan osiedlonych w dobrach zostających pod zarządem skarbu; oraz

b) temuż członkowi komitetu senatorowi Arcimowiczowi, w myśl artykułu 8go ukazu o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach, powierzyć rozpoznawanie prośb, jakie będą wnoszone do komitetu urządzającego, zbieranie co do nich, przedwstępnych wiadomości i objaśnień, tudzież nadanie skargom właściwego kierunku, z tem jednak zastrzeżeniem, ażeby prośby wymagające stanowczego zadecydowania, przedstawiał do rozstrząśnienia komitetowi urządzającemu.

III. Postanowieniem komitetu urządzającego na 9 posiedzeniu w d. 4 Maja 1862 pod nr. 29 zapadłym, utworzoną została komisja pod przewodnictwem członka komitetu księcia Czerkaskiego, w celu przysposobienia przepisów do stopniowej sprzedaży dóbr rządowych i nadania gruntu włościanom bezrolnym (posiedzenie 8 nr. 29).

IV. Co się tyczy ściągania od włościan zaległych składek od ubezpieczenia, komitet urządzający na 10 posiedzeniu w dniu 14 Maja 1864 roku odbytem (nr. 36), pomiędzy innymi zlecił senatorowi Arcimowiczowi bliższe zbadanie kwestyi, w jakim sposobie dla przyniesienia ulgi klasie włościańskiej, mogłyby być powołane zarządy gromadzkie i gminne do współdziałania w czynności ściągania należności skarbowych i dyrekcyi ubezpieczeń.

V. Postanowieniem wydanem na 17 posiedzeniu w dniu 8 Czerwca 1864 r. pod nr. 84, zawiązano komisję również pod przewodnictwem senatora Arcimowicza, dla przygotowania wniosków co do sposobu zastósowania ukazów z d. 2 Marca r. b. do miast i miasteczek prywatnych i instytucyjnych.

VI. Z powodu różnorodnych czynności, wymagających załatwienia, komitet urządzający, w zastósowaniu się do artykułu 8 ukazu o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach, do daty ukończenia składu komitetu, uznał za rzecz niezbędną, bliższy kierunek nad czynnościami komitetu, poruczyć członkowi tegoż komitetu, dyrektorowi głównemu prezydującemu w komisji rządowej spraw wewnętrznych księcia Czerkaskiemu, i protokołem 7 posiedzenia w dniu 30 Kwietnia 1864 r. odbytego, pod nr. 22 postanowił:

nadać prawo członkowi komitetu księciu Czerkaskiemu do prowadzenia całej korespondencji w imieniu komitetu urządzającego, utrzymywania protokołów posiedzeń, dzienników tak ogólnych, jako też papierów wchodzących i wychodzących, rozdzielania zatrudnień pomiędzy wszystkich urzędników przy Komitecie zostających, lub jemu podwładnych, czuwania nad biegiem czynności i działaniami komisji do spraw włościańskich, i w ogóle do używania wszelkich rozporządzalnych środków dla zabezpieczenia zgodnego z przepisami, i prędkiego biegu spraw w Komitecie.

Prowadzenie korespondencji co do skarg i prośb do komitetu wno-

szonych, pozostało pod kierunkiem senatora Arcimowicza, a to w ściśle zastósowaniu się do nr. 15 protokołu posiedzenia komitetu urządzającego z dnia 26 Kwietnia roku bież.

Przepisy wymagające rozwinięcia:

Z ukazu o urządzeniu włościan.

Art. 30. Komitetowi urządzającemu poleca się wydawanie niezwłoczne przepisów, wedle których, dopełniać się ma rozkład między pojedynczych gospodarzy, tego gruntowego podatku, jaki na zasadzie art. 29, na całe wsie i kolonie nałożonym zostanie.

Art. 39. Przy oszacowaniu osad według ilości i jakości gruntów: suma calorocznego gruntowego podatku, przybywająca ze wszystkich osad wsi lub kolonii, ani podwyższoną, ani zmniejszoną być nie może. Wedle takich przepisów, i przez kogo takie oszacowanie na prośbę włościan dopełnionem być ma, komitet urządzający postanowi.

Z ukazu o komisji likwidacyjnej.

Art. 11. Komitet urządzający w Królestwie, obowiązany jest przedstawić w jak najkrótszym czasie do najwyższego zatwierdzenia szczegółowe wnioski, tak w przedmiocie podwyższenia wspomnianych podatków stałych, jako też względem porządku ściągania na rzecz skarbu dochodu propinacyjnego na gruntach włościańskich, i co do sprzedaży dóbr rządowych, a po zatwierdzeniu takowych wniosków, natychmiast do ich wykonania przystąpi za pośrednictwem dyrektora głównego skarbu, pod bezpośrednim swoim nadzorem.

Z ukazu o sposobie wprowadzania w wykonanie nowych ustaw o włościanach.

Art. 5. Na komitet urządzający wkłada się obowiązek:

§ 5. Obmyślenia źródeł na pokrycie wydatków ponieść się mających przez skarb Królestwa, na wynagrodzenie dziedziców za zniesione powinności włościańskie i przedstawienie do zatwierdzenia władzy wyższej, szczegółowych w tej mierze projektów.

Art. 6. Do rozporządzeń powierzonych komitetowi należą:

a) rozporządzenia w przedmiocie wprowadzenia w wykonanie poboru podatku, z gruntów, na własność włościan przechodzących.

Art. 8. Z pomiędzy czynności powierzonych komitetowi urządzającemu, te które wymagają rozstrząśnienia, załatwiają się kolegialnie i decydują się większością głosów, w razie równości zdań głos prezesa rozstrzyga. Jednemu z członków komitetu powierza się bliższy kierunek czynnościami jego, na tej zasadzie jemu powierza się za porozumieniem się z prezesem, mianowicie translokowanie i uwalnianie prezesów komisji spraw włościańskich, pomocników i ich komisarzy rewirów, jako też załatwianie innych czynności wykonawczych.

Oznaczenie rodzaju i czynności nie wymagających kolegialnych decyzji do samego komitetu należy.

Do tego komitetu należy w miarę uznanej możliwości i użyteczności przenieść niektóre powierzone mu czynności, na komisje rządowe stosownie do ich atrybucji, jak niemniej urządzić pod swoim bliższym kierunkiem, dla niektórych specjalnych czynności, mieszane komplety, złożone z jednego lub kilku członków komitetu, z urzędników rozmaitych władz i z innych osób na biegłych użytych.

Po rozważeniu przytoczonych tu okoliczności i porównaniu ich z za cytowanymi powyżej objaśnieniami i przepisami prawa, komitet urządzający nabrał przekonania:

a) Ze kwestyi co do uporządkowania części podatkowej, nie nadano jeszcze właściwego kierunku, któryby zapewnił prędkie jej zdecydowanie pod względem obmyślenia wszystkich źródeł dochodów przeznaczonych na zaspokojenie wydatków dla wynagrodzenia dziedziców za grunta przesłane na własność włościan.

b) Ze jakkolwiek prowadzenie przygotowawczej i dalszej korespondencji co do prośb i zażeń do komitetu wniesionych, nie może być oddzielone od toku spraw ogólnych, lecz z drugiej strony rozstrząśnienie znacznej ich liczby z każdym dniem powiększającej się, mogłoby spowodować, że komitet urządzający stałby się nie wyższą władzą prawodawczą, lecz trzecią instancją władz miejscowych do spraw włościańskich utworzonych; i wreszcie

c) że skutkiem ukończenia składu osób w Komitecie urządzającym, jest już obecnie możliwym powierzenie kierunku nad czynnościami komitetu jednemu z jego członków, nieobarczonemu stałymi zajęciami w innej władzy.

Zgodnie tedy z przytoczonymi powyżej uwagami komitet urządzający postanowił:

I. Kierunek nad opracowaniem przedmiotów co do wyszukania i uporządkowania źródeł dochodów, przeznaczonych na pokrycie wynagrodzenia dla dziedziców za nadane włościanom grunta, poruczyć jednej osobie, i w tym celu:

1. Pod przewodnictwem członka komitetu Koszelewa, utworzyć oddzielną komisję, złożoną z dyrektora głównego komisji rządowej przychodów i skarbu i z dyrektorów wydziałów tejsze komisji, mogących być użytecznymi, jak niemniej i z innych osób, wedle uznania przewodniczącego w komisji użytych jako biegłych, z włożeniem na tę komisję obowiązku przygotowania wniosków co do uregulowania podatku podymnego, szarwarku i kontyngensu liwerunkowego (tego ostatniego od włościan i od dziedziców), jakoteż ofiary.

2. Temu członkowi Koszelewowi, powierzyć przewodnictwo w komisji mającej przygotować przepisy co do sprzedaży dóbr rządowych i nadania gruntu włościanom bezrolnym, i wreszcie.

3. Zobowiązać członka komitetu Koszelewa aby w miarę opanowania czynności poruczonych komisjom zostającym pod jego przewodnictwem, wnosil takowe do komitetu urządzającego.

II. Do rozpoznawania prośb i zażeń utworzyć pod przewodnictwem senatora Arcimowicza oddzielną komisję złożoną z członków komitetu

księcia Czerkaskiego i członka, któremu powierzony będzie kierunek czynności komitetu z zastrzeżeniem:

1. Ażeby proźby i zażalenia, rozstrzygnięcie których zależy od komitetu zarządzającego, wnoszone były do wspomnianej komisji, ze wszystkimi potrzebnymi wiadomościami i objaśnieniami, jakie poprzednio w skutek rozporządzenia członka kierującego czynnościami komitetu, zgodnie z punktem III. ustępem 3, niniejszego postępowania zebrane zostały.

2. Ażeby proźby i zażalenia na mocy ukazów z dnia 2 Marca 1864 roku zadecydować się mogące, roztrząsane były ostatecznie przez komisję, bez wnoszenia ich na ogólne zebranie komitetu zarządzającego.

3. Ażeby w wypadkach, gdy prawo nierozstrzyguje stanowczo kwestyi, albo gdy komisja skutkiem wniesionych do niej prośb i zażaleń, uzna za rzecz konieczną wydać nowe przepisy, wnioski jej były przedstawione pod zatwierdzenie ogólnego zebrania komitetu zarządzającego.

4. Ażeby postanowienia komisji wykonywane były na zasadzie punktu III. ustępu niniejszego postanowienia.

III. Obowiązki członka kierującego czynnościami komitetu zarządzającego, poruczyć członkowi rzeczywistemu rady stanu Sołowejewowi, który oprócz wskazanego w artykule 8 ukazu o wprowadzaniu w wykonanie nowych ustaw o włościanach, obowiązku mianowania translokowania i uwalniania z decyzji prezesa komitetu, prezesów komisji spraw włościańskich; ich pomocników i komisarzyrewirowych, zgodnie z tymże artykułem ukazu będzie w obowiązku:

1. Mianowania, uwalniania i translokowania urzędników, znajdujących się przy komitecie zarządzającym i w składzie kancelaryi tegoż komitetu co do urzędników klasy V. i VI., po wyjednaniu decyzji prezesa komitetu, a co do klasy VII. i niższych, jak również co do sekretarzy komisji spraw włościańskich, według własnego uznania i wreszcie co do urzędników odkomenderowanych do czynności poruczonych któremukolwiek z członków komitetu, po poprzednim porozumieniu się z tymże członkiem.

2. Podziału zatrudnień pomiędzy urzędników w skład kancelaryi wchodzących, jako też pomiędzy urzędników znajdujących się przy komitecie, (lecz nie wchodzących do składu kancelaryi), o ile urzędnicy ci nie są odkomenderowani pod zwierzchnictwo któregośkolwiek z członków komitetu.

3. Prowadzenie korespondencji w imieniu komitetu zarządzającego i protokołu posiedzeń.

4. Czuwania nad należytych i zgodnym z przepisami biegiem czynności miejscowych zarządów do spraw włościańskich.

5. Usunięcia właściwymi środkami przeszkód tamujących bieg czynności i wstrzymania niezgodnego z prawem działania, po poprzednim uczynieniu w tym względzie przedstawienia do komitetu zarządzającego, a to w wypadkach wskazanych w punkcie 7 niniejszego postanowienia.

6. Czynienia przedstawienia do komitetu zarządzającego, a to w wypadkach w punkcie 5 i 6 wskazanych.

a) w interesach stanowczo przez prawo nierozstrzygniętych;

b) w interesach określających gruntowe stosunki pomiędzy dziedzicem dóbr i włościanami, jeżeli wymagać będą zmiany kolegiałnych decyzji komisji.

7. Dopelnienia z polecenia namiestnika i z wiedzą komitetu zarządzającego, objazdów oddziałów powierzonych komisjom spraw włościańskich dla czuwania nad należytych i właściwym biegiem czynności, nie przerywając pełnienia swoich obowiązków z wyjątkiem, że bieżącą korespondencją w czasie jego nieobecności prowadzić będzie jeden z wyższych urzędników znajdujących się przy komitecie zarządzającym na mocy upoważnienia tegoż komitetu.

W czasie objazdów dopelnianych przez członka kierującego czynnościami komitetu, dla zrewidowania prac miejscowych komisji na zasadach szczegółowo określić się mających, komitet zarządzający postanowił: kierunek nad korespondencją bieżącą oddać asesorowi kolegiałnemu Tichmieniewowi.

IV. Co się tyczy utworzenia komisji likwidacyjnej określenia jej atrybucyi i stosunków z komitetem zarządzającym, oraz z komisjami spraw włościańskich, wydane zostanie oddzielne postanowienie.

V. Wszystkie obowiązki włożone poprzednio na członków komitetu zarządzającego, bądź w składzie komisji, bądź oddzielnie, o ile niniejszem postanowieniem nie są zniesione, pozostają w swej mocy.

Oryginał podpisali: Namiestnik prezydujący i członkowie komitetu zarządzającego.

Francya.

Paryż 8 Września. — Duńczykowie upowszechniają wiadomość, że Anglia chce z podróży księcia Walii do Kopenhagi uczynić nową manifestacją na rzecz monarchii duńskiej i lord Russel stara się wciągnąć Francję do tej manifestacji. Nie umiemy jednak tego pogodzić, co ma za styczeńską podróż księcia Walii z polityką, gdy ten zupełnie ma inną politykę, jak ministrowie angielscy. Ze względu na głosowanie obywateli szlezwickich, dokąd chcą należeć, rząd francuzki byłby przychylniejszym, a może i w Wiedniu znalazłoby pod tym względem powolniejsze ucho, gdyż Austria niechciałaby w razie przeciwnym oddać w ręce Francji broń niebezpieczną.

Kurs pszczelniczy.

(Dokończenie)

W jaki sposób p. Kołowski przy tak niepomyślnej pogodzie z podjętej pracy się wywiązał, to niechaj następujące krótkie sprawozdanie wyjaśni.

Pierwszy Maj, na rozpoczęcie kursu przez komisję przeznaczony, przypadł w tym roku na niedzielę, drugiego był w Gnieźnie jarmark; po-

nieważ zaś w tym dniu dopiero większa część elewów zjechała, rozpoczął się kurs dopiero 3 Maja po wspólnem wysłuchaniu mszy św. w kościele św. Michała.

Po nabożeństwie i zagajeniu przez jednego z komisarzy pierwszej prelekcji krótkim przemówieniem, rozpoczął p. Kołowski swój wykład o pszczołach w ogólności, wykazał przeznaczenie trędów, zabiegi i prace pszczoł roboczych, funkcyje matki, różnice wreszcie między pszczołą włoską a polską.

Rzecz o matce, jako duszy roju całego, zajęła trzy całkowite prelekcye, na których X. pr. Budziak, zawsze prawie obecny, jako znawca i posiadiciel pasieki, swych doświadczeń, spostrzeżeń i wiadomości w jasnych i zrozumiałych wyrazach elewom udzielał. Budowie pszczoł mieli uczniowie sposobność przypatrzenia się przez lupę. Następnie przeszedł p. Kołowski z kolei rozmaite siedziby pszczoł, począwszy od drzew spróchniałych, w których się pszczoły dziko chowają. Z konstrukcją uli leżących, stojących szaf ze szkłem i bez szkła, koszek Dzierżona i koszek zwyczajnych, zapoznał elewów p. Kołowski w właściwej pasiece, podając przyczynę, dla czego to właśnie słoma i drzewo materyał najstosowniejszy na robienie uli, szaf i koszek.

Zimno nie dozwalało ruszyć pszczoł w pasiece, należało przecież zapoznać elewów z położeniem plastrów, z komórką matki, z miejscem, do którego pszczoły nasamprzód miód noszą itp.

Dwie koszki bez pszczoł, jedna pełna samej węzy, druga z częścią węzy i znacznym zapasem miodu, które p. Kołowski na ten cel był przyposobił, posłużyły choć w pokoju ku pouczeniu w tej mierze elewów.

Wyrzynając pewną część węzy, wykazał p. Kołowski, jak sobie przy chędożeniu pszczoł po zimie postępować należy, pokazał komórkę, w której się matka wylega, oraz jak i w którym miejscu miód zbyteczny pszczołom odbierać należy. Uczniowie powtarzając głośno naukę p. Kołowskiego, wykonywali nożem operacye wskazanym sposobem na węzie i miodzie.

W dalszym wykładzie wymienił p. Kołowski rozmaitych nieprzyjaciół i choroby pasieki, które czasami całe roje niszczą, albo je też osłabiają, jako to: zgnilec, émy, myszy, mrówki, pszczoły rabusie, sikory; zapoznał elewów z oznakami, po jakich obecnie rzeczonych nieprzyjaciół lub choroby poznać można, i podał, o ile się dało, sposoby przeciw nim. I w tym razie koszki bez pszczoł, o których wyżej była wzmianka, do wyjaśnienia rzeczy znacznie się przyczyniły, mianowicie trzecia jeszcze, z węzą dostarczoną, która o spustoszeniu przez émy wyrządzone, jasny elewom dała obraz.

Doczekaliśmy się wreszcie kilku dni pogodnych i ciepłych, już więc nie w pokoju lecz w pasiece rozpoczęła się nauka. Chędożenie i czyszczenie uli i koszek przezimowanych było pierwszą pracą elewów. Początkowo przecież żaden z nich z obawy żądła do koszki przybliżyć się nie chciał, lecz, widząc mistrza pomiędzy pszczołami bez kapy śmiało chodzącego, wzięli się do pracy i każdy z nich, dawszy dymu rojowi, zmiatał i czyścił szachownicę, wyrzynał spleśniałą i napsuta węzę, podbierał miód zbytni wedle wskazówek przez p. Kołowskiego podawanych. W tych kilku dniach pogodnych mieli uczniowie sposobność rozpoznawania pszczoł, inne nalatujących, oraz poznawania śladów, jakie rabusie w koszece nalatywanej pozostawiać zwykły, przypatrzenia się lotowi pszczoł, obserwowania znoszonej przez nie roboty i miodu, wypłoszenia kilku myszy, które się do kuszek i uli były zakradły, wyszukania i rozpoznawania wśród roju matki, przypatrzenia się wreszcie wylęganiu się pszczoł młodych.

Dni słotne i zimne, które po krótkiej nastąpiły pogodzie, zmusiły do odbywania dalszej nauki w pokoju. Przyspasabianie matek, ratowanie roju osierociałego, to przedmiot nowy nad którym się p. Kołowski rozwodził, potrącając o matkę, pszczołę zwyczajną, którą sobie pszczoły w przypadku straty matki rzeczywistej z pomiędzy siebie wybierają, a która nie różniąc się w niczem od pszczoły roboczej, częstokroć staje się powodem, iż pszczoły do matki rzeczywistej, chociaż zapłodnionej, w klatce im podanej, nie tylko się nie przywiązują, lecz z klatki wypuszczoneą zagryzają.

Koszka osierociała, do której p. Kołowski w przytomności elewów matkę bez klatki wsadził, po zagryzieniu zaś jej inną matkę w słabo umocowanej klatce, tak że po ustawieniu koszki na szachownicę spadała, wśród osierociałego roju umieścić pouczający uczniom stawiła przykład.

Pierwszą matkę, jak się powiedziało zagryzły pszczoły; drugiej po 48 godzinach z klatki wypuszczonej, także życia nie darowały, trzecią dopiero, z którą się w klatce pomiędzy więzy dobrze umocowanej zapoznały, przyjęły. Poświęcił p. Kołowski dwie matki, aby dać dowód elewom, że rój osierociony wtenczas tylko nowo daną im matkę przyjmuje, jeżeli ją dostatecznie pozna i z nią się oswoi, dla czego klatkę z matką wśród roju mocno umieścić należy. Sposób pozbycia się z osieroczonego roju matki z pszczoły zwyczajnej został uczniom także udzielony.

Jeden dzień kursu zajęło tłoczenie wosku; drugi choć na małą skalę robienie miodu pitego; obydwie prace wykonali elewi. Szczegółowy przepis co do postępowania z miodem w czasie fermentacyi na beczie, zlewania na butelki potworzył p. Kołowski razy kilka, zalecając przy całej procedurze przedewszystkiem jak największą czystość. Spodziewać się należy, iż uczniowie samodzielnie miód pity fabrykować będą w stanie.

Teorya o wypukiwaniu, czyli robieniu roi sztucznych i zbieraniu naturalnych zajęły resztę prelekcji p. Kołowskiego. Kiedy zaś nie było widoku otrzymania roi naturalnych przed połową Czerwca, starał się przynajmniej p. Kołowski teoretycznie zapoznać uczniów, w jaki się sposób zbierają roje naturalne z wierchołków drzew wysokich, jak z pomiędzy odnog drzewa rozsochatego, którem wstrząsnąć nie można, jak wreszcie z krzewów, które ciężar roju na ziemię pochylił. Drzewo i krzewy, które się w pasiece p. Kołowskiego znajdują, przyczyniły się do wyjaśnienia całej rzeczy.

Dnia 27 Maja, kiedy się na chwilę niebo wypogodziło, przystąpił p. Kołowski do wypukania jednej koszki, robiąc rój sztuczny. Uczniowie nie stali przy tej sposobności bezczynnymi. Koszkę nową, skoro się tylko w skutek wypukania dostateczna ilość pszczoł przeniosła, postawiono na ustroniu, i tu jeden elew po drugim bez kapy i rękawiczek, pochylony nad przewróconą koszką, szukał pomiędzy rojącami się po ścianach koszki pszczołami okiem i ręką gołą matki, bez której całe wypukanie na nicby się nie przydało. Michał Kucharzewski był pierwszym, który matkę znalazł, po nim Fajerski. Pszczoły te wypukano w koszkę inną, w węzę i miód zaopatrzoną, którą elewi o ćwierć mili do innej przeniesli pasieki.

Upominał przy tej sposobności p. Kołowski uczniów, aby tylko w gwałtownej potrzebie, przy znakomitej ilości pszczoł w roju, do tworzenia roi sztucznych się brali, częstokroć bowiem wypukiwaniem niewczesnym, wężych mianowicie latych, pasiekę uszczuplić można. Mniej roi, a silnych lepsze i korzystniejsze od wielu, a słabych, które żywić trzeba; to główna zasada p. Kołowskiego, który robiąc tą razą rój sztuczny, zrobił go tylko dla pokazania uczniom, jak się przy tem postępuje, zrobił go wbrew przekonaniu własnemu. Sądzi bowiem, że rój macierzysty, gdyby dla pszczoł nie nastąpiła pora pomyślna, zaledwie na wyżywienie zapasów przysposobić będzie w stanie, nowemu zaś, jeżeli się utrzyma przy życiu, kilkanaście plastrów miodu dodać w jesieni wypadnie. Rzadki w takim Maju, jak obecny, rój mocny, albo go też wcale nie ma. Przyczynę poznali uczniowie, przypatrując się w pasiece każdym z osobna koszkom. Niechno słońce wraz z ciepłem zawitało, sypnęły się gromadnie pszczoły do wylotów, spiesząc na robotę. Tymczasem w godzinę pokryła chmura słońce, zimny i przejmujący wiatr zawiął, a jedna część pszczoł została na drzewach i polu, druga obciążona robotą, padała zimnem przejęta, martwa przed koszkami, reszta tylko, co za słońca ku pasiece pospieszyła, ocalała. Legła się wprawdzie codziennie młode setkami, lecz przy tylekrotnych zmianach w powietrzu, jakiemi nas druga połowa Maja tegorocznego w dniu każdym obdarzała, ta obfitość wylazków strat, w powyższy sposób poniesionych, wynagrodzić nie potrafi, dla tego też roje, co w Kwietniu były mocne, w końcu Maja stały się zaledwie średniemi. Podpisani, dzieląc p. Kołowskiego zdanie najzupełniej, sądzą, że w latach pszczołom nieprzyjanych sztucznych roi bez narażenia się na oczywiste straty robić nie należy.

Prelekye odbywały się z malemi wyjątkami dwie godziny przed i dwie godziny po obiedzie. — Obecność elewów w pasiece od godziny 9tej z rana do 3ej z południa, jak to w obwieszczeniu naszym umieściliśmy, stało się niepotrzebną, po części zaś dla deszczów panujących nie-możebną.

W godzinach od prelekyi wolnych zrobili uczniowie pod przewoźnictwem fabrykanta koszek, koszek zwyczajnych 14, uli 17, pomiędzy którymi kilka dzierzonińskich; pewną ilość mat do opatrywania szaf, oraz klatek do osadzania matki. Zgoła każdy ręką przyłożył, tak że samodzielnie bez dalszych wskazówek powyższe przedmioty sam zrobić potrafi. Prócz

tego poznali uczniowie dwie skrzynki nowej konstrukcyi pana Kołowskiego, jedną z prostego ulu, drugą z blochów zrobioną, które do osadzenia pszczoł zdają się być praktyczne. Jedną i drugą robiono w przytomności uczniów.

W obwieszczeniach naszych wyznaczaliśmy kurs, jak się wyżej powiedziało, do 1go lub na przypadek nieprzewidzianych przeszkód do 15 Czerwca. Kiedy jednakże wedle zdania znawców nawet i do 15 Czerwca w tym roku roi naturalnych spodziewać się nie było można, kiedy zresztą p. Kołowski jasne dał instrukcyje, jak sobie przy zbieraniu roi naturalnych postąpić należy, mianowicie w takim razie, jeżeli dwa lub trzy roje na jednym uwiążą się miejscu, kiedy wreszcie wszystko, co tylko z gałęzi pszczelnictwa było do nauczania, wyłożono, objaśniono, po kilkakroć powtórzono, uznali podpisani za stosowne zamknięcie kursu pszczelniczego.

Dnia więc 28 Maja o god. 10 z rana zamknął jeden z komisarzy kurs pszczelniczy, żegnając kilku wyrazami elewów; poczem jeden z nich zaniósł w imieniu wszystkich do rzeczonoego komisarza prośbę złożenia Towarzystwu rolniczemu średzko-wrzesińsko-gnieźnieńskiemu najszczerzej podziękuj za podaną im sposobność obeznania się praktycznie z zawodem tak potrzebnym i korzystnym.

Elew, przez Towarzystwo rolnicze gostyńskie przysłany, został na dłużej na kursie, reszta się rozjechała.

Oto krótki, lecz wierny obraz z odbytego kursu pszczelniczego, z którego wedle sumiennego przekonania naszego uczniowie zbawienne odnieśli korzyści.

Budzyński. Kruszewski.

Przybyli do Poznania dnia 12 Września.

BAZAR: Rosso z Warszawy, Breza z Świątkowa, Radońska z Dominowa, Sikorscy z Mielżyna, Mlicki z Leszcza, Mikorski z Kruchowa, Rakowska z Gorazdowa.
MYLIUSA HOTEL DREZDEŃSKI: Kopenhagen z Berlina, Müller z Brunszwiku, Girkens z Trieru, Michałowski z Glauchau, Schiefer z Offenbach, Koddig z Szczecina, Frank z Kolonii, Paus z Hirschberga, Noha, Narden i Brühl z Berlina, Brünig z Hanoweru, Stoig z Lipska, v. Richthofen z Bydgoszczy, Galle i Vetter z Warszawy.
STERNA HOTEL EUROPEJSKI: Sommerfeld i Gellert z Polski, v. Rongé i Grassmann z Wrześni, Krane z Aarhuns, v. Gärcke z Wrześni, Dr. Rymarkiewicz z Zaborowa, v. Peutz z Stralsundu, Holzhausen z Nowogomiasta, Friedländer i Brühl z Berlina, hr. Mycielski z Chociszewic.
HOTEL DU NORD: Berendes i Kościelski z Śmiltowa, Knobel, v. Winzingen i v. Häseler z Hirschberga, Zablocki z Czerleina, Flottow, Raumer, Heidenreich i Heinrich z Hirschberga.
HERWIGA HOTEL RZYMSKI: Zühlendorf z Gościejewa, Sist z Heiwitz, Anhauser z Kolonii, Witt i Kase z Hamburga, Henseaj z Marsylii, Müller i Ulrich z Magdeburga, Piekerling z Gdańska.
POD CZARNYM ORŁEM: Kierstein z Hirschberga, Bogdański z Koła, Kauss z Krobi.
HOTEL BERLIŃSKI: Pfundheller z Pleszewa, Żychliński z Budzyna, Nitze z Chwałkowa, Bendix z Lipska, Schlesinger z Torunia, Blech z Pleszewa, Wollmann i Heppner ze Sremu, Hautzinger z Pleszewa, Ginther z Wrześni, Wegner z Nowejwi, Bagdański z Nakła, Moraczewski z Chwałowa, Heickerodt z Pławców, Heickerodt, z Zabikowa, Busse z Carolinenhof, Settler z Settlershütte, Pilaski z Mur. Gośliny, Morgenstern z Hali n. S., Schulz z Tarnowy.
HOEL EICHBORN: Glass z Grodziska, Turk z Wrześni, Ihm z Krotoszyna.
POD TRZEMA LILIAMI: Gross z Kiszkowa, Bach z Rawicza, Kronheim z Wschowy.

Rozporządzenie policyjne,

tyczące się zakazu jeżdżenia wozami do siebie przywiązaniemi po mieście Poznaniu.

Na mocy ustawy policyjnej z dnia 11. Marca 1850. r. i w porozumieniu z Magistratem stanowi się niniejszem na obręb miasta Poznania oraz ogłasza przez Dziennik urzędowy i gazety poznańskie, tak niemiecką jak i polską, co następuje:

§. 1. Jeździć wozami przywiązaniemi lub przyczepianemi do siebie przez bramy miejskie lub też wewnątrz miasta Poznania zakazano.

§. 2. Przystąpienia niniejszego zakazu ulegają karze pieniężnej od 1 do 3 Talarów lub stósonemu więzieniu.

Poznań, dnia 20. Stycznia 1863.

Król. Prezes Polleyi
v. Baerensprung.

przypomina się niniejszem dla najściślejszego zastosowania.

Poznań, dnia 6. Września 1864.

Król. Prezes Polleyi.
W zastępstwie
v. Madai.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 12. Września 1864.

Zyto (wępel po 25 szefli) słabiej. Na Wrzesień 28³/₄ list. 2³/₄ pien., na Wrzesień Paźdz. (jesień) 28³/₄ list. 2³/₄ pien., na Paźdz. Listopad 29¹/₂ pl. pien. i list., na Listopad Grudzień 39³/₄ list. 1¹/₂ pien., na Grudzień 1864 Styczeń 1865 30 list. 29³/₄ pien., na wiosnę 1865 31¹/₂ list. 1¹/₂ pien.

Okowita (beczka 8000 proc. Trallesa) mała zmiana. Wypowiedziano 13,000 kwart. Na Wrzesień 13¹/₈ list. 1¹/₂ pien., na Paźdz. 13¹/₈ list. 1¹/₂ pien., na Listopad 13¹/₈ list. 1¹/₂ pien., na Grudzień 13¹/₈ list. 1¹/₂ pien., na Styczeń 1865 13¹/₈ list. 1¹/₂ pien., na Luty 13¹/₈ list. i pien.

Wiadomości handlowe.

Berlin, 12. Września.

Pszenica 52—62 tal.
Zyto na Wrzesień i Wrzesień Paźdz. 34 do 33³/₄ tal., na Paźdz. List. 34³/₈—34 tal.
Jęczmień wielki i mały 32—36 tal.
Groch do gotowania 46—50 tal.
Groch na pastwę 46—50 tal.
Rzepak zimowy 90 tal.
Olój rzepiowy na Wrzesień i Wrzesień Paźdz. 12¹/₂ tal., na Paźdz. List. 12¹/₂—5¹/₂ tal.
Olój lniany 13¹/₂ tal.
Okowita na Wrzesień i Wrzesień Paźdz. 13²³/₂₄ do 7⁸/₈ tal., na Paźdz. Listopad 13¹¹/₁₂ tal., na Listopad Grudzień 14¹/₂₄—14 tal., na Grudzień Styczeń 14¹/₁₂—14 tal., na Kwiecień Maj 14¹³/₂₄ do 5¹/₂ tal.

Gdańsk, 10 Września. — W upłynionym tygodniu z wyjątkiem jednego tylko dnia, mieliśmy ulewne deszcze. 7 b. m. straszna burza wielkie szkody zrobiła okrętom i drzewu leżącemu przed służą.

Targi angielskie nie tylko z odrętwienia nie wyszły, ale nowemu niżeniu uległy, a podniesienie stopy procentowej na 9⁰/₀ odrywa kapitały od spekulacji zbożowych. Przechodzące w Anglii deszcze odżywiły nieco rośliny pastwne i łąki ale na handel zbożowy zostały bez wpływu w obec szczęśliwie ukończonych sprzętów w południowych i środkowych prowincjach.

We Francji na targach zbożowych nie ma ruchu a obroty w zbożu i mące ograniczają się tylko do potrzeb konsumpcyjnych.

W Hollandyi na pszenicę nie ma żądania, a żyto tylko po niższych cenach dawało się umieszczać.

Na naszej giełdzie ruch był mały a transakcye nadzwyczaj utrudnione. Sprzedający starali się otrzymać ostatnie ceny ale kupcy wymagali bardzo znacznego niżenia w obec słabych wiadomości z Anglii i Francji. Ceny jednak w ciągu tygodnia niżły się od 15 do 20 guld na pszenicę a 7 do 10 na żyto.

Sprzedano szefli pszenicy 60,000. Żyta 42,000. Jęczmienia 1800. Grochu 2400. Rzepaku 4200. Płacono za szefel berliński:

	Funt.	lut.	funt.	lut.	Tal.	Sgr.	Fen.	Tal.	Sgr.	Fen.
Psz. 81—	6	83—	15	2	—	10	2	4	2	
» 83—	24	85—	14	2	5	—	2	10	—	
» 85—	23	87—	22	2	7	6	2	12	—	
Zyta 78—	17	80—	26	1	5	10	1	7	6	
» św. 81—	6	83—	24	1	8	—	1	10	6	
Jęczmienia				1	3	—	1	5	—	
Grochu				1	20	—	1	24	4	
Rzepak				3	10	—	3	12	10	

Kursa zamian: Londyn 6, 20¹/₄. Hamburg 151¹/₂. Aleksander Makowski et Comp.

CENY TARGOWE

w mieście Poznaniu.

	dnia 12. Września 1864 r.			
	od tal.	sgr.	fn.	do tal.
Pszenicy pięknej, szefel po 16 garn.	—	—	—	—
Pszenicy średniej	1	27	6	2
Pszenicy ordynaryjnej	1	22	6	1
Żyta przedniego, szefel	1	7	6	1
Żyta leższego	1	5	—	1
Jęczmienia dużego, szefel	1	3	9	1
Jęczmienia małego	1	—	—	1
Owsa, szefel	—	23	—	—
Grochu do gotowania, szefel	—	—	—	—
Grochu na pastwę	—	—	—	—
Rzepak zimowy	—	—	—	—
Rzepak latowy	—	—	—	—
Rzepak latowy	—	—	—	—
Tatarki, szefel	1	—	—	1
Koniczyna czerwona, cent. 100 fn.	—	—	—	—
Koniczyna biała	—	—	—	—
Ziemniaków, szefel	—	10	—	—
Masła, garniec	2	—	—	2
Siana, centnar	—	—	—	—
Stomy, kopa po 100 funt. w. Z. c.	—	—	—	—
Oleju rzepiowego, cent. po 100 fn.	—	—	—	—

Spirytus.

Beczka 100 kwart 80% Tralles.

Tal. Sgr. F. do Tal. Sgr. F.
Dnia 10. Września 13 7 6 do 13 12 6
„ 12. „ 13 5 — „ 13 10 —

Kommissya do ustanowienia ceny spirytusu.